

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 1. Quomodo Pharisæos superbiæ, & hypocriseos conuincit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

contradicerent, Cathedra Moſis deieſti ſunt, & Pontificem ipſe dominus egit, deinde Vicarium ſuum Petrum conſtituit, qui, Phariſeis & Scribis deinceps falſa docentibus, errores docere non potuit.

VERSUS 4.

*Alligant enim onera graua & im-
portabilia, & imponunt in hume-
ros hominum, digito autem ſuo no-
lunt ea mouere.*

QUESTIO I.

Quae onera imponebant Scribae?

§. 1. **G**rauius ſagitta, & duras ſaxum, portatu difficilia: quaeq; ipſi digito mouere nolunt, pro xiv-
trau Syrus habet, דנקרין denecrophun, quod eſt acce-
dere, tangere. Turpe vero doctōribus erat, quod ipſi
immunes operum, alios laſſabant, labores vigendo, ſibi ſecuri omnia remittebant. cum non Dei cultus
modo, ſed naturalis etiam poſceret æquitas, vt legem
paterentur, quam ipſi tulerant. Duobus vero mo-
dis grauius imponebant: nam legis antiquae omnes
cerimonias rigidiffimè, inde ſanctitatis opinionem
aucupantes, exigebant: Sabbathum v. g. ſuperſti-
tiouſſimè colendum tradebant, non illo ſanari, non
iuuari quenquam ferebant, cum iumenta tamen ipſi
curarent. Phariſaici ſabbati obſeruatiōis documentum
in Synefio legitur, qui Iudaeum in periculo re-
migare noluiſſe refert. Noua plurima addiderunt, ad
iuriſſum vſq; gentiliū, vt ſectos Herodis, vide Per-
ſium Satyra 5.

H. rodus venire dies, vult ag. fenestrā

Disposita pinguem nebula n. vomuere lucerna.

Sabbatis etiam factum ab illis liquet, Seneca Epistol.
95. A cedere aliquem lucernam sabbatis prohibemus: quon-
iam nec lumine diuigent, & ne homines quidem delectan-
tur fulgine. Hæc Iudæi xaxoγνιg domi uſurpabant,
occasione ex templo, in quo perpetuus ignis alebatur
accepta.

Nec hæc modo ad amuſſim exigebant, ſed fabulis,
rationibus falſis ad obſeruatiōem legis perſuaden-
dam abutebantur, cuius ſarinx pleni ſunt libri Thal-
mudici, nugamenta enim illa poſtmodum in im-
menſum aucta ſunt. Legem vero Dei illis addita-
mentis ſædum in modum contaminabant, cuiusq;
auctoritatem eleuabant. Sic intelligo Theophy-
laſti, Haimonis, interpretationes. Euſi enim legi-
lator æterna Dei ſapientia fuit, & legis obligatio gra-
uis, onus tamen illius Scribae interpretando aggraua-
bant, nec quam Dauid, aliiq; moderationem, admit-
tebant.

Onus vero difficulter portabile traditionibus, &
obſeruatiōibus nouis augebant, & miſeros iniuſto
ſub falſe premebant. Nam ſi tantummodo lotiones
corporum, vtreorum, calicum conſideremus, quan-
tam moleſtiam adſerebant? Δευτερεσις igitur additæ
veteri legi, pondus ingens adſerebant, & humeros
deprimebant.

§. 2. Omnino autem grauiorem oneris portatio-
nem magiſtrorum mollities faciebat, qui ne digito
quidem ea, quæ præcipiebant, attingere conaban-
tur: nec enim pietatem, niſi ſuauem & deliciouſam
amplectebantur, imò omnem abdicantes timorem
Dei, auſtere conſcientiis dominabantur: ſimiles il-
lis noui Euangelij miniſtris, quos Aretius Calui-
nianus ait, diſſolutos, auaros, ebrios, adulteros, vanos

*Legem con-
tempnibile
faciebant.*

*Mollities
ſcribarum.*

ſſe, quos tamen audiendos in cathedrâ eſſe con-
tendit. Quâ quidem in re fallit, & fallitur. Non
enim in apoſtolica illi cathedrâ ſedent, ſed in
ſede peſtilentiâ, quam non ordinariâ, vel ex-
traordinariâ vocatione: ſed proſanâ curioſita-
te, apoſtaſiâ, hæreſeon deſenſione conſcende-
runt.

§. 3. Porro ligare idem eſſe, quod leges impone-
re ſatis conſtat: ideo enim culpantur, quod legibus
ſuis, quos negligebant ipſi, populos onerarent. Con-
cedunt hoc Sutilius, & Sibrandus, contra Bellar-
minum lib. 4. cap. 16. de Pontifice. Et Wittakerus,
ligare ſignificat legem imponere, ſator. Fatetur etiam hoc
à Chriſto in Phariſeis reprehendi. Et nos alio loco
expoluimus.

VERSUS 5.

*Omnia vero opera ſua faciunt vt ui-
deantur ab hominibus: dilatant
enim phylacteria ſua; & magnifi-
cant ſimbrias.*

QUESTIO I.

*Quomodo Phariſaeos ſuperbia, & hypochriſis
conuincit?*

§. 1. **P**aradoxon videri poterat, quod omnis iuſti-
tia, ducibus & doctōribus legis Chriſti ſen-
tentia, detraheretur: orationes eorum longas vide-
bant, & ſimbrias religionis indices, decimationes
mentæ & ancti, ſimiliumq; rerum. At Chriſtus vt vno
verbo improbis illis laruam detraheret, & nuda eo-
rum vitia ſpectanda præberet, etiam bona illa, quæ
populus mirabatur, ſpeciem duntaxat virtutis ha-
bere demonſtrat: omnia enim ſuperbiâ, vanitate,
auaritiâ contaminata eſſe. Omnia enim non Dei cau-
ſâ faciebant, ſed τῶς τοῦ θεοῦ ἵνα, vt ſpectarentur ab
hominibus: Boni enim haberi, mali eſſe pergebant,
nec virtutem, ſed famam virtutis, & commodâ ſpe-
ctabant, quorum theatrum homines erant, quibus
placere percipiebant. Quod itaq; maximi faciebat
populus, Chriſtus abominabile coram Deo eſſe de-
monſtrat.

§. 2. Dilatabant Phylacteria, & magnificabant
ſimbrias. Has diuinâ ferebant, vt Exod. 13. 16. vt legis
diuinæ recordarentur. Sic Deus præcepit Deut. 6. 4.
Num. 15. 38. & 39. 40. item Deut. 22. 12.

Phylacteria laminulæ ſunt, ſeu bractæe, & inter-
dum membranulæ, quas fronti, brachijs, manib. cir-
cumponebant, legis aliquam partem inſcribebant,
vt religioſi obſeruatores legis viderentur. Fimbrias
νεφέλαι Græci appellant, & quadam exemplaria
addunt: ἡνὶ ἰσχυροῦ ἀνδρῶν, veſtium eorum. Has am-
plioris faciebant hypochriſis, vt conſpectiores eſſent,
atq; adeo etiam, vt in Phylacterijs plura legis man-
data inſcribere poſſent. Fimbria Num. 15. dicitur
זִיזִית. Epiphani. hæc. 15. Phylacteria è pur-
purâ eſſe exiſtimat. Toſtatus Phylacteria appellat, &
deducit à Phylaxe, & Thora, hoc eſt, lege cuſtodientiâ,
quaſi vero è Græcâ & Hebræâ voce amphibia dicto
conſtet.

De Phylacterijs vide Chryſoſtomum hoc loco.
Quoniam ſunt hæc phylacteria & ſimbria: quoniam facili è bo-
neſſi. ſorum Dei obliuiſcebantur. idcirco Deus ſigna ſua in libellis
breuiſſimè inſcribi & manib. eorum appendi inſiſt. vnde di-
ctum eſt. nec remoueantur ab oculis tuis. Hæc phylacteria, id eſt
conſeruatoria, vocabantur, ſicut multa multarum modis ſunt enan-
gelia ex: ollo dependentes: & vt aliud de in memoriâ reducantur,
quod

quod oblatum crebro facere solent filo digiti strictius ligantes, id Deus in instantibus inspicere facere. Hyacinthinam enim vitam in extremitate vestis qua ad talos est, assui praecepit, ut ardentior cura in induratum recordaretur, hanc simbriam appellant. In huiusmodi rebus diligenter, ligacula quibus libelli dependebant, laetitia, & simbriae maiores faciebant: quod ex inani gloria proficisci videbatur. Quam enim ob rem haec ita facta: An quia virtutem id eximiam putes? vel quia aliquid utilitatis in doli habereas? non enim ut illa dilates, & magnifica facias, Deus praecepit, sed ut signa & miracula eius memoria tenes. Quod si Eleemosyna arg, ieiunio, qua opera nostra efficiuntur, nullo pacto gloriosi oportet: quia nolrem huius plurimum taces, & Phariseae, quibus maxime tua desidia declaratur: illi vero non hinc solum, verum etiam ex aliis multo minoribus morbum contrahant.

VERSUS 3.

Omnia ergo quaecumque dixerint vobis servate & facite: secundum opera eorum nolite facere: dicunt enim & non faciunt.

QUESTIO I.

An omnia facienda, quae Pharisei & scribe dicerent?

§.1. De doctrina, non imperio agi Origenes docet, & ex eo Tostatus. Cathedra quidem Moysis non modo docendi auctoritatem, sed iudicandi etiam habuit potestatem, videtur tamen hic de sola doctrina, non iudiciali sententia loqui: et si enim nonnulli Phariseorum & scribarum iudicia exercebant, doctores tamen hoc loco Christus reprehendit, ideo iudiciorum iniquorum, quae in tanta rapacitate, odiosis, ambitione fuisse deploratissima, nemo ambigit, reprehensionem non instituit, nec illa penes solos Phariseos, sed penes alios erat.

§.2. At quomodo omnia facienda quae dicebant? nonne suis commentis legem Dei obscurabant? Christum occidendum pronuntiabant? Et doctrinam eorum falsam arguit paulo post, quia iusiurandum per scriptum nihil esse docebant. Quomodo ergo omnia servanda Christus asseverat? in Graeco quidem cum Eusebio: *τα πάντα τὰ ἐν τῷ νόμῳ καὶ ἐν τοῖς προφῆταις, πάντα τὰ διὰ τὸν Θεὸν ἐρητοῦντα, πάντα τὰ διὰ τὸν Θεὸν ἐρητοῦντα*, seu servanda. Quam etiam Syrus imitatus est, *כָּל מִצְוָה אֲשֶׁר צִוָּה ה' בְּתוֹרָתוֹ וּבְנְבִיאָיו*. Abulensis illa quae obsequare Christus iubet, esse traditiones seniorum, quae divinae legi non repugnabant, quas obligasse ideo docet, quod a legitimo magistratu, concilio scilicet Sane drin tanquam publica lege promulgatae essent; malitiose etiam & insidiosae latas illas leges ad pecunias extorquendas arbitrat.

Verum Christum non iubere, ut omnia faciant, quae imponunt, alij existimant. Chrysostomus tantum ea quae ad salutem necessaria doceri Christum velle affirmat. Verba eius sunt. *πάντα δὲ ὅτι ἀνέγραψεν, καὶ οἱ πατέρες οὕτως ἔδωκαν, καὶ οἱ υἱοὶ οὕτως ἔδωκαν, καὶ οἱ υἱοὶ οὕτως ἔδωκαν, καὶ οἱ υἱοὶ οὕτως ἔδωκαν*. omnia autem cum audis, non debes omnia, quae in lege intelliguntur, ut de cibis, & sacrificiis, ceteris, & ceteris. Quomodo enim haec confirmavit, quae iam confirmavit, sed omnia ut mores confirmavit, & meliorum faciemus: & non testamenti legibus consentanea: nec relinquenda in posterum sub lege iugo.

Pati modo Maldonatus, ea quae ex Mose legitima interpretatione adferebant, non, quae de suo attexebant. Sic Augustinus intelligendus cum ait, Cathedram coegisse eos vera docere, ita l. 4. de doctrina Christi. cap. 27. Quoniam boni fideles, non quemlibet hominum, sed Deum obedienter audiunt, ideo ut iliter audiuntur, qui etiam vtiliter non agunt. Cathedra ergo non scribarum, sed Mose coegit eos bona docere, etiam non bona facientes: sua enim agebant in vita sua, docere autem sua, Cathedra eos non sinebat aliena. Et tractatu 46. in Ioann. Audite mercenarios ab ipso Domino demonstratos. Scriba, inquit, & Pharisei super Cathedram Moysi sedent: quae dicunt facite, quae autem faciunt, facere nolite: Quod aliud dixit, nisi per mercenarios vocem pastorem audire? Sciendo enim super Cathedram Moysi legem Dei docent, ergo per illos Deus docet. Sua vero illi si velint docere, nolite audire, nolite facere: certe enim tales sua quaerunt, non quaerunt Iesu Christi. Nullus tamen mercenarius ausus est dicere populo Christi, tua quare, non quaerunt Iesu Christi. Quod enim male facit, non predicat de Cathedra Christi: inde dedit, unde malefacit, non unde bona dicit.

§.2. Restringunt haec Domini verba, & ad suas hereses & scripturam accommodant, non licet aliud docere, quam quod sacra scriptura continetur, omnes traditiones una voce rejiciunt. Calvin. lib. 4. Instit. cap. 10. §. 26. & l. 4. c. 8. §. 8. Petri ait quicquam de suo docere.

Hoc & Christus, & sua ipsorum praxis refutat. Non iubet eos soli lectioni legis esse intentos, interpretationis negligentes, dicendum enim esset, quae ex lege Moysis legunt, facite: sed quae dicunt, ne facite.

Quin etiam se ipsi refutant, innumeris in Biblia commentariis, quae non modo rejici tanquam superflua, sed damnari ut impia debent, si ad solam textus cognitionem relegatur auditor. Si enim praeter verbum scriptum nihil attendere populum oportet, nec etiam deberet Doctor quicquam interpretando proferre: frustra enim docet, quod discipulus accipere vetatur. At vero multa etiam haeretici commentantur, & docent, etiam contraria legi divinae. Reciproce autem docendi & discendi necessitas imponitur Doctoribus & discipulis. Constat igitur servanda non modo esse, quae ex mandatis Dei legerent, sed etiam quae ex lege deducta, & legi consentanea interpretatione, quam ab Ecclesia accipere oportebat, servanda pronuntiarent. Non autem cuiusque privati Doctoris obediendum est imperio, si nova, & a vetustis dissentientia proponat.

§.3. Calvinus iniuriam Catholicis infert, cum fingit: Papistas satis esse praeditos esse titulo, ac locum occupare, qui leges imponunt. Huc enim detorqueunt verba Christi, quasi necesse sit obedienter recipere, quod mandant ordinarii Ecclesiarum praesides. Nos sane hoc non docemus: Tantum id agendum dicimus, quod legitima auctoritate universalis Ecclesiae praecceptum est, ut sunt quae vocamus Ecclesiae praeccepta, quaeque rationi, legi, ordini, consentanea disciplinae causa pastores subditis imponunt, non imperandi libidine, sed ad suorum conservationem. Itaque nec titulus, nec locus sufficit, sed haec necessaria sunt, & imprimis doctrinae sanitas: Si enim errores aliquis docuerit, nullo modo conscientias constingit: nemo enim obtemperare tenetur.

Summum Pastorem pro Cathedra & publice docentem, negamus erroris esse posse defensorem: adeo ut doctrinam antiquae auctoritatis in omnibus Deus esse voluit: cum enim non in primis duntaxat Ecclesiae initis, sed omnium saeculorum decursu, necessaria fuerit scripturae explicatio authentica, quae omnibus haeticorum commentis opponatur, cum maneat in Ecclesia Apostolorum Cathedra, necesse est